

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İdjtihad» Constantinople

Téléph : St. 865

xxvième ANNÉE

15 Août 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca
İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 327

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Âlâ kâğıdı

5 liradır

.....

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

.....

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi altıncı sene

15 Ağustos 1931

26 İNCİ YIL

İctihad 26 ıncı hayat yılını bu nusha ile ikmâl etti .
Önümüzde ki 1 eylül nushası 27 inci senesinin başlangıcı
olacak .

BİZE LÂZİM OLAN FELSEFE [1]

Mersindeki ruhanî evlâdlarıma

Suzi B. oğlumuz felsefe hakkında düşündü-
ğümü size soylememi istedi. Arzunuzu yerine
getirmeye, sevinerek' musara'at ediyorum:

Felsefeyi büyük hakim Spencer « 'İmlerin
'ilmi » diye ta'rif etmiştir . 'İmlerin gayesi
sa'adet olduğuna göre Fefsefenin. hedefi ve
mevzu'u, evleviyyetle, sa'adet olmak tabi'idir .
Sa'adetin şartları, ez cümle şunlardır: Hürriyet,
Refah , 'A'ile, 'Âfiyet , i'tikadını intihab ve
i'tirafda muhtarlık. Bunlara götüren bilgi , ve
yalnız bunlara bizi götüren ve bunları emin
ve müstemir bir suretde bize veren 'ilm ; işte
bize lâzım olan 'ilm ve 'ilmul'ulum felsefe
budur .

Mes'ud bir hayat yaşamak için hayatı sev-
mek ve hayatı yüksek tutmak ilk adımdır .
Hayat , o kadar 'azizdir ki onun 'izzetini te'min
ve muhafaza yolunda hayat bile feda edilme-
lidir. Ve icabında fedaya hazır bulunulmayan
hayat zelil bir şeydir.

Bundan takriben kırk sene evvel Ziya(Gök

Alp) kendisini öldürmek için alınma bir kurşun
yerleştirdiği ve fakat ölmediği vakit kendisine
hitabı itab olarak yazdığım bir manzumede :

Subutî zulmete rağmen sebât lâzımdır ,

Verinde ölmek için .bu hayât lâzımdır .

demişdim.

Hayat, yüksek tutulunca onun alçalmasına ,
veya alçaltılmasına tahammül olunmaz. Ve bu-
na tahammül olunmayınca da hayat yüksek
kalır .

Bize lâzım olan ne « Kant » ın ne «Comte»
un, ne de «Bergson» un, Einstein ın. etc. felse-
fesi değildir. Nazariyyat ile dolu sayılmaz sa-
hifeleri okunmaya , kafa yormaya hiç lüzum
yokdur.

Çalış ve yılma ; ferdin ve nev'in sa'adeti
için çalış ve çalışmakta en yüksek hazzı bul .
Her sa'yde az çok bir yaratma vardır ve ya-
ratmada en büyük haz vardır. Artistin, şa'irin
her ibda'ının tazammun ettiği hazdır ki hakikî
şa'iri ve artisti her tazmin ve mükâfatdan mus-
tağni kılar. Bu felsefe yüreklerde yerleşince

başka hiç bir ahlâkî müeyyideye ve vecibeye ihtiyac kalmaz .

Hayatın mes'udîyyet 'unsurları, hayatın yine kendisindedir. On dokuzuncu 'asrın en büyük ve en genç mütefekkir Fransız olmuş olan , « J. M. Guyau » nun kurduğu ve şerh ettiği felsefenin ruhu da budur.[*] Doğrudan doğruya hayat ve sa'adete hizmet ve faydası olmayan hiç bir bilgiyi kafanıza sokmayın . Faydasız şeyler faydalı şeylerin yerini işgal etmesin . Ben Türk gençine şunları söylemek isterim :

Hayat 'azizdir , fakat hayatın 'izzeti daha 'azizdir. Hür düşün hür, söyle. Ne gökden , ne yerden bir imdad bekleme. Devletden, Cem'îyyét den istinad bekleme. Böyle yap, ki Cem'îyyet ve Devlet, sende en emin ve en devamlı bir istinad bulsun. **Cümhuriyyet** vatandaşının ş'i'ari budur. Bir yere dayanmadıkça ayakda duramayan kimseler nuzul halindedirler. Senin istinad noktan senin kendindir. Define sendedir, derya sendedir, inci sendedir. Aydınlık ara, aydınlık yap , temiz ol, korkma , kuvvetli olacaksın ve kuv -

[*] Bu hâkimin kurduğu Ahlâk hakkındaki kitab tarafımızdan tercüme edilmiş ve Ma'arif Vekâleti hesabına Devlet matba'asında basılmak üzere bulunuşudur .

vet vereceksin. Kana'atini i'lân ve mudafa'a et; sana bundan dolayı yapılan hucumlar senin kuvvetini artırsın ve yükseltsin .

Yalnız senin için olunca pek fazla olan bir energie kaynağısın . Bir halikane sa'y ile cehdi asilini karanlık illere ver . Veril-dikce çoğalan bu ma'nevî serveti, bil ki , sen, ancak sıcak ve aydın yüreğinden başka bir yerde bulmayacaksın ve bina'en 'aleyh başka bir yerden beklemeyeceksin. « Carlyle » ı da din-le: « Seni tazyik eden bir yalana rast geldiğin vakit onu ilga et. Yalanlar ilga olunmak için 'arzi vücud ederler .

Onlar ilga olunmayı, kemali iştiyak ile, bek-ler, niyaz ederler. Bununla beraber bu ilgayı nasıl bir şime ile yapacağımı eyi düşün :

Buğz ile , kör ve hodkâm bir şiddet ile değil , belki yürek saflığı ile tekva perverane bir gayretle, hilm ve nezaketle, 'adeta merha-metle yap. İlga edilen yalanın yerine tarafın -dan yapılmış yeni bir haksızlık olacak ve daha başka yalanlar doğuracak, yeni bir yalan ika-me etmek istemeyeceksin ! 'aksi takdirde bu işin encamı ehiri bidayetden daha fena olur » .
Dr. AB. Djevdet

Edebî tahlil

LES FLEURS DÉGÉNÉRÉES

Ebubekir Hazim B. E. nin **Les fleurs dé-générées** ismile fransızca bir manzumeler mecmu'ası neşr etmiş olduğunu geçen nusha-mızda okuyucularımıza haber vermiştik .

Hazim B. E. nin fransızca yazdığı manzu-meler dikkati celb edecek kıymet ve kuvvet -dedir. Bir Türkün fransızca manzumeler yaz-masını bir densizlik sayanların olduğunu bili-rim; bu bir zevk ve telakki işidir. Her milletin şa'irlerinden Fransızca manzumeler yazarlar zuhur etmiştir. İngiliz şa'irlerinden **Charles Swinburne** ve Ömer khayyam manzum ve eyi mütercimlerinden **John Payne** ve **George Moore** Victor Hugo nun dilinde nefis ş'i'irler yazmışlardır .

Swinburne in Théophile Gautier adlı şu « Sonnet » si hususî bir incelik ve nefha ile doludur :

Pour mettre une couronne au front d'une chanson ,
Il semblait qu'en passant son pied semât des roses
Et que sa main cueillit comme des fleurs éclases
Les étoiles au front du ciel en floraison .

Sa parole de marbre et d'or avait le son
Des clairons de l'été chassant les jours moroses ;
Comme en Thrace Apollon banni des grands cieux roses,
Il regardait du coeur l'Olympe, sa maison .

Le soleil fut pour lui le soleil du vieux monde
Et son oeil recherchait dans les flots embrasés
Le sillon immortel d'où s'élança sur l'onde